

Sygn. akt IV U 1340/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 marca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze, IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Bogusław Łój

Protokolant: sekretarz sądowy Joanna Dejewska vel Dej

po rozpoznaniu w dniu 07 marca 2019 r. w Zielonej Górze

sprawy z odwołania **Z. P.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 23.08.2018 r. znak (...)

o przyznanie prawa do emerytury

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy Z. P. prawo do emerytury od dnia 25.07.2018 r.

II. zasądza od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz odwołującego Z. P. kwotę 180 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Bogusław Łój

Sygn. akt IV U 1340/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23.08.2018 r., znak: (...) pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił wnioskodawcy Z. P. prawa do emerytury przy obniżonym wieku emerytalnym z uwagi na niewykazanie przez wnioskodawcę 15 letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

W odwołaniu od powyższej decyzji Z. P. wniósł o jej zmianę poprzez przyznanie prawa do emerytury. Wnioskodawca wskazał, że pracę w szczególnych warunkach wykonywał jako spawacz. W obu zakładach pracy tj. Państwowy Ośrodek (...) w T. (...) T.), w którym odwołujący pracował w okresie od 01.09.1972 r. do 31.07.1983 r. oraz Przedsiębiorstwo (...) (...) Z. (...) w okresie od 19.09.1983 r. do 31.01.1986 r., odwołujący wykonywał prace zdefiniowane w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w wykazie A Prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego w dziale XIV Prace różne pkt 12 „prace przy spawaniu, wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowowodorowym”, a dokładniej w pierwszym zakładzie (...) pracował przy spawaniu kotłów parnikowych oraz elementów do wagonów towarowych, jak również przy wycinaniu krążków do flausz (obręczy rur). Z kolei w drugim zakładzie pracy (...) pracował przy montażu i demontażu hydroforni.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując twierdzenia zawarte w motywach zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca Z. P., urodzony (...), we wniosku złożonym w organie rentowym w dniu 25.07.2018 r. domagał się ustalenia prawa do emerytury przewidzianej przepisem art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383) będąc uprawniony do świadczenia przedemerytalnego wnioskodawca nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego.

Już wcześniej wnioskodawca ubiegał się o przyznanie prawa do emerytury na podstawie wniosku z 04 lipca 2017 r. Decyzją z dnia 19 lipca 2017 r. odmówiono prawa do świadczenia gdyż ubezpieczony nie udokumentował wymaganego stażu pracy w warunkach szczególnych. Postanowieniem z 24 kwietnia 2018 r. Sąd Okręgowy w Zielonej Górze IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń społecznych odrzucił odwołanie sygn.. akt IV U 261/18.

Na dzień 01.01.1999r. organ rentowy uznał za udowodnione okresy składkowe i nieskładkowe w wymiarze 26 lat 9 miesięcy i 8 dni, w tym okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 12 lat 9 miesięcy i 29 dni.

okoliczności niesporne,

dowód: akta emerytalne

Do stażu pracy w warunkach szczególnych uwzględniono okres od 03.02.1986 r. do 31.12.1998 r. zatrudnienia w (...) sp. z o.o. oddział w P. na podstawie świadectwa pracy w warunkach szczególnych z dnia 28 kwietnia 2015 r. na stanowisku aparatury stacji rozdzielczej gazu i operator stacji gazowej.

Do stażu pracy w warunkach szczególnych nie uwzględniono okresu:

- od 01.09.1972 r. do 31.07.1983 r. zatrudnienia w Państwowym Ośrodku (...) w T. na stanowisku zgodnie ze świadectwem pracy z 30 lipca 1983 r. uczeń – ślusarz, ślusarz remontowy. W świadectwie pracy nie wskazano wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Brak świadectwa pracy w warunkach szczególnych.

- od 19.09.1983 r. do 31.01.1986 r. zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) (...) w Z. na stanowisku zgodnie ze świadectwem pracy z dnia 29 stycznia 1986 r. monter wodno- kanalizacyjny. W świadectwie pracy nie wskazano wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Brak świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Wnioskodawca pracując w Państwowym Ośrodku (...) w T. początkowo w ramach praktycznej nauki zawodu uzyskał kwalifikacje ślusarza. Następnie przez okres jednego roku pracował jako ślusarz na stażu. Po okresie odbywania zasadniczej służby wojskowej w latach 1976 – 1978 wrócił do pracy i pracując dalej jako ślusarz zdobył uprawnienia spawacza 23.12.1982 roku

dowód: - akta osobowe wnioskodawcy

- książeczka spawacza- k. 58 akt

- zeznania odwołującego – k. 55 v akt

- zeznania świadków: J. D. i J. R. – k. 26-27 akt

Od dnia uzyskania uprawnień spawacza wnioskodawca przez cały czas stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował jako spawacz. Praca wnioskodawcy, podobnie jak i pozostałych spawaczy polegała na spawaniu elementów kolumn parnikowych w toku ich produkcji i remontów kapitalnych. Spawano: kominy, odstożniki i ślimaki.

Były to kolumny parnikowe do ziemniaków, a ich remonty wykonywane były na potrzeby Państwowych Gospodarstw Rolnych na terenie (...).

Poza tą firmą, żaden inny zakład w tej części Polski takich remontów nie przeprowadzał. Remonty przeprowadzane były na potrzeby PGR-ów z województwa (...), (...) i (...).

Ślusarze remontowi pracujący w zakładzie demontowali kolumny a następnie je składali. Spawacze zajmowali się wyłącznie spawaniem.

dowód: - zeznania świadka J. D. i J. R. – k. 26- 27 akt

- zeznania odwołującego – k. 55 v akt

- książeczka spawacza – k. 58 akt

W okresie od 19.09.1983 r. do 31.01.1986 r. odwołujący zatrudniony był w Przedsiębiorstwie (...) (...) w Z. na stanowisku monter wodno- kanalizacyjny.

Wbrew jednak nazwie stanowiska, odwołujący wykonywał prace spawacza w filii Przedsiębiorstwa we W..

Prace spawacza wykonywane były w hydroforniach wybudowanych przez firmę. Po wybudowaniu budynku hydroforni należało podłączyć i zmontować całą sieć rur od studni. Spawacze spawali i cieli odcinki rur, dopasowywali do rur stalowe elementy przy pomocy których skręcano rury. Montaż hydroforni trwał rok, niekiedy 2 albo 3 lata.

Odwołujący pracował jako spawacz stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w całym okresie zatrudnienia w (...).

dowód: - akta osobowe wnioskodawcy

- zeznania świadka A. B. i M. C. – k. 27- 28 akt

- zeznania odwołującego – k. 55 akt

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie okazało się uzasadnione.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było to, czy wnioskodawca Z. P. posiada wymagany staż 15 lat pracy świadczonej w warunkach szczególnych, od którego uzależnione jest prawo do emerytury przy obniżonym wieku emerytalnym, w szczególności, czy nieuwzględniony przez organ rentowy okres zatrudnienia wnioskodawcy był okresem, w którym wnioskodawca wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2016r., poz. 887 ze zm.), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31.12.1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (art. 184 ust. 2).

W niniejszej sprawie jedyną okolicznością sporną jest staż pracy wnioskodawcy Z. P. w warunkach szczególnych.

Wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom tym przysługuje prawo do emerytury ustala się na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. w sprawie

wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983r., Nr 8, poz. 43). Konkretnie stanowiska, na których wykonywana praca została uznana za pracę w szczególnych warunkach wymienione są natomiast w zarządzeniach resortowych wydanych przez właściwych kierowników urzędów centralnych.

W myśl § 2 ust. 1 powołanego wyżej rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Reasumując, mężczyzna, będący pracownikiem zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, może przejść na emeryturę w wieku 60 lat, pod warunkiem, że udowodnił wymagany okres składkowy i nieskładkowy - co najmniej 25 lat, w tym co najmniej 15-letni okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W niniejszej sprawie bezspornym było, iż J. L. osiągnął wiek 60 lat i posiada 25-letni okres ubezpieczenia.

Zgodnie z przepisami § 21 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. z 1983 r., Nr 10, poz. 49 z późn. zm.) - środkiem dowodowym, stwierdzającym okresy zatrudnienia, są pisemne zaświadczenia zakładów pracy, wydane na podstawie posiadanych dokumentów oraz legitymacje ubezpieczeniowe, a także inne dowody z przebiegu ubezpieczenia (ust. 1).

Jeżeli pracownik ubiega się o przyznanie emerytury lub renty z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, zaświadczenie zakładu pracy powinno stwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie takiej emerytury lub renty (ust. 4).

Środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia mogą być również legitymacje służbowe, legitymacje związków zawodowych, umowy o pracę, wpisy w dowodach osobistych oraz pisma kierowane przez zakłady pracy do pracownika w czasie trwania zatrudnienia (np. o powołaniu, mianowaniu, angażowaniu, zwolnieniu, wyróżnieniu, udzieleniu urlopu) - (ust. 5).

Pozwany organ rentowy nie zaliczył ubezpieczonemu do okresu pracy w szczególnych warunkach okresów zatrudnienia:

- od 01.09.1972 r. do 31.07.1983 r. zatrudnienia w Państwowym Ośrodku (...) w T. na stanowisku zgodnie ze świadectwem pracy z 30 lipca 1983 r. uczeń – ślusarz, ślusarz remontowy. W świadectwie pracy nie wskazano wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Brak świadectwa pracy w warunkach szczególnych.

- od 19.09.1983 r. do 31.01.1986 r. zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) (...) w Z. na stanowisku zgodnie ze świadectwem pracy z dnia 29 stycznia 1986 r. monter wodno- kanalizacyjny. W świadectwie pracy nie wskazano wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Brak świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że w spornych okresach wnioskodawca Z. P. bez wątplenia wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy czynności na stanowiskach:

- spawacza, a więc czynności kwalifikowane jako praca w warunkach szczególnych, wymieniona w wykazie A Dział XIV poz. 12 (prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodorowym) stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.) oraz w wykazie A Dział XIV poz. 12 pkt 1 (spawacz) stanowiącym załącznik do zarządzenia Nr 19 Ministra Handlu Wewnętrznego i Usług z dnia 10.11.1986

r. w sprawie wykonywania prac w szczególnych warunkach (Dz. Urzędowy Ministerstwa Handlu Wewnętrznego i Usług z 26.11.1986 r., Nr 7, poz. 11),

Okoliczności te wynikają zarówno z dokumentów przedłożonych przez wnioskodawcę - świadectwa pracy, zaświadczeń o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, zachowanych akt osobowych, zaświadczenia dot. posiadanych uprawnień spawacza, jak też z zeznań świadków i samego wnioskodawcy, którym jako logicznym i spójnym Sąd w całości dał wiarę.

Sąd nie dostrzega jakichkolwiek przesłanek, aby temu materiałowi dowodowemu odmówić wiarygodności.

Z ugruntowanego już orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że w sądowym postępowaniu odwoławczym nie obowiązują ograniczenia dowodowe obowiązujące w postępowaniu przed organem rentowym i możliwe jest ustalenie okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze również w oparciu o inne dowody niż zaświadczenia z zakładów pracy (uchwała SN z 21 września 1984 r., III UZP 48/84, Lex 14630 oraz uchwała SN z 10 marca 1984 r., III UZP 6/84, Lex 14625). Powyższe wynika także z uchwały Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 1985 r., III UZP 5/85 (Lex nr 14635), w której SN stwierdził, że jeżeli odwołujący wykaże, że z powodu likwidacji zakładu pracy nie jest możliwe przedstawienie zaświadczenia z zakładu pracy, to może tę okoliczność dowodzić wszelkimi środkami dowodowymi, w tym dowodami z zeznań świadków. Podobne stanowisko Sąd Najwyższy zajął w wyroku z dnia 8 kwietnia 1999 r., II UKN 619/98 (OSNP 2000/11/439, PiZS 1999/9/35, M.Prawn. 1999/12/9, OSNP-wkł. 1999/19/1, OSP 2002/2/26).

W ocenie Sądu wiarygodne zeznania świadków A. B., M. C., J. D. i J. R. potwierdziły w sposób nie budzący wątpliwości okoliczności niezbędne do przyjęcia, że wnioskodawca Z. P. przez okres zatrudnienia w Państwowym Ośrodku (...) w T. począwszy od 23.12.1982 r. wykonywał pracę spawacza. Świadkowie potwierdzili, że wnioskodawca wykonywał czynności spawacza w okresie po uzyskaniu uprawnień.

Zeznaniom świadków nie sposób odmówić wiarygodności, gdyż są one bardzo zbieżne w swej treści i spójne ze stanowiskiem wnioskodawcy wyrażonym w odwołaniu oraz jego zeznaniach w charakterze strony.

Sąd dokonując oceny zeznań obu przesłuchanych świadków miał na uwadze, że świadkowie to nie są osoby młode, a ich zeznania dotyczyły okoliczności sprzed kilkudziesięciu lat. Ocena tego rodzaju zeznań, zdaniem Sądu, powinna być więc związana ze swoistym rygoryzmem, gdyż próby odtworzenia stanu faktycznego sprzed wielu lat mogą być obciążone brakiem pamięci świadków bądź ubezpieczonego co do konkretnych faktów lub także zagrożone ryzykiem świadomej kreacji faktów przeszłych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 15 stycznia 2015r., III AUa 355/14).

Z kolei przez cały okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) (...) w Z. przez cały okres zatrudnienia wnioskodawca pracował wyłącznie jako spawacz. W toku tego zatrudnienia praca wnioskodawcy polegała na spawaniu elementów hydroforni budowanych przez firmę (...). Cała instalacja każdej hydroforni łączona była i montowana za pomocą spawania.

Brak jest podstaw do kwestionowania zeznań świadków A. B., M. C. i samego odwołującego w tym zakresie. Zeznania te znajdują potwierdzenie w dokumentach zgromadzonych w aktach osobowych.

Zdaniem Sądu niewydanie przez zakład pracy pracownikowi w nim zatrudnionemu świadectwa pracy w szczególnych warunkach, nie może nieść za sobą ujemnych dla niego skutków w zakresie prawa do wcześniejszej emerytury. Wnioskodawca dowiódł przed Sądem, iż w spornych okresach wykonywał prace kwalifikowane jako praca w szczególnych warunkach na podstawie zarządzenia resortowego i że prace te wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Należy podkreślić, że dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli

pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (por. wyrok Sądu Najwyższego z 01.06.2010r., II UK 21/10, LEX nr 619638).

W tym miejscu należy przy tym zauważyć, iż ubezpieczony jako strona faktycznie słabsza korzysta ze wzmożonej ochrony procesowej, którą gwarantują szczególne przepisy proceduralne dotyczące postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych zawarte w dziale III rozdziały 1 i 3 kpc.

Według art. 473 kpc w postępowaniu przed sądem nie stosuje się żadnych ograniczeń dowodowych. Ten wyjątek od ogólnych zasad wynikających z art. 247 kpc sprawia, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które sąd uzna za pożądane i ich dopuszczenie za celowe. Sąd nie jest związany środkami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organami rentowymi.

W związku z powyższym, w przypadku braku świadectwa, o którym mowa w § 2 ust. 2 powołanego wyżej rozporządzenia, czy też przy braku pełnych informacji z nim zawartych, okoliczność pracy w szczególnych warunkach, ubezpieczony może dowodzić wszelkimi innymi środkami dowodowymi, zwłaszcza gdy zakład pracy już nie istnieje i nie może potwierdzić bądź zaprzeczyć pracy w takich warunkach.

Sąd podzielił w tym względzie stanowisko Sądu Najwyższego, a wyrażone chociażby w uzasadnieniu wyroku z dnia 8 kwietnia 1999 r. (II UKN 619/98, OSNP 2000/11/439, PiZS 1999/9/35, M.Prawn. 1999/12/9, OSNP-wkł. 1999/19/1, OSP 2002/2/26) czy w uchwale z 27.05.1985r. (III UZP 5/85 ,LEX nr 14635), w której SN przyjął wprost, iż: „W postępowaniu odwoławczym przed radami nadzorczymi oddziałów Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i okręgowymi sądami pracy i ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe dopuszczalne jest przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy z powodu likwidacji zakładu pracy lub zniszczenia dokumentów dotyczących takiego zatrudnienia. Przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków nie jest dopuszczalne w postępowaniu przed organem rentowym”.

Okresy pracy odwołującego objęte w niniejszej sprawie sporem, po ich dodaniu, dają okres przekraczający wymagany staż 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Mając to wszystko na względzie Sąd uznał, że Z. P. w spornych okresach stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał pracę jako spawacz, kwalifikowaną jako praca w warunkach szczególnych wymieniona w Dziale XIV poz. 12 wykazu A stanowiącego załącznik do Rozporządzenia RM z dnia 07.02.1983 r. (prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowodorowym) legitymuje się więc co najmniej 15-letnim okresem pracy wykonywanej w szczególnych warunkach i z tego tytułu spełnił przesłanki do uzyskania emerytury od dnia złożenia wniosku.

Wobec powyższego, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.